

namjestništvo konsekretirao i prema prijašnjim odlukam, to iz razloga kao i drugo put odbiti molbu. (Zastupnik Grof Alfred Coronini: Ta dà, oni poznaju namjestnika Rinaldin-a!)

Ako pak se to nebi dogodilo, ako bi namjestništvo zadovoljilo onim, koji neinjanju druga svrhe nego rat proti svemu onomu, što je najsvjetje svakomu narodu, t. j. jezite i predaje, tada očituo ovo občinsko zastupstvo, da neće nikuda pristati na ustanovljenje slovenske škole u Trstu.

Ta odluka i izvještaj obče poziva se na argumentaciju e. kr. namjestništva od god. 1887 i domaća ciele navode iz iste namjestničke odluke. Namjestništvo je dakle dalo občinskomu zastupstvu oružje u ruke, s kojim se ovo hori proti ustanovljenju slovenskih škola, i označuje kar proti svemu, što je narodu ujavitje, molbu onih roditelja, koji baš svoju svetinju, svoj jezik uzdržati hocu. (Odobravaju — Čute! sa strane sumišljenika).

Cela argumentacija sastoji u tom, da se u okolini tršćanskoj naštuje slovenske škole, i jer nijedno točka grada nije preko 4 kilometra udaljena od ovih škola, neka slovenska djeca iz grada polahdaju slovenske škole u okolini. (Veoma dobro! i Smije se strane sumišljenika).

Tko je ikad čuo, da djeca iz grada mogu polahditi škole u okolini? (Zast. dr. Brzorad: To je klasično!) A uz to su slovenske škole u okolini prepune; tako je na primjer u jednou razredu u Škedru preko 100 djece. Dakle nek se grada školsku zgradu u okolini za slovensku djecu iz grada. (Veselost i Čute! čute! sa strane sumišljenika)

Neko se, da se osvrte na okolini, s kojih ga i u okružju jedne ure imade ustanoviti i više škola; okolini, koje se uznimaju u obzir od svih pokrajinskih zukonodvrtava; okolini, koje uznimaju u obzir i građansko zastupstvo i od namjestništva u Trstu za djecu iz okoline, koja imaju polaziti talijansku školu.

Toj djeci iz okoline je baš težike daleko u gradu, gdje su talijanske škole, koliko djeci iz grada u okolini, a ipak se je baš zadnjih 16 godina mnogo talijanskih paralelnih razreda ustrojilo, gdje jih se nije niti tražilo niti su potrebiti bili.

Samo jedan primjer, moja gospodo, da vam navedem.

U Rojanu postoje 3 slovenska i 4 talijanska razreda, a u toj školi imu 411 djece, među ovimi 10, kažem deset, koji u obitelji talijanski govor i 491, koji u svojem kružu samo talijanski govor; i za 10 djece obstoje 4 paralelne razrede a za 491 nuprotiv samo 3 razrede. (Čute! čute! Zast. grof Alfred Coronini: Pravljivo škole za Italiju!)

Moja gospodo! Ako ova talijanska škola i slovenska djeca polaze, to se mora pribati sati različitim makinacijama; da se tim dobar uspjeh, je razumljivo. Uspjeh može jedino taj biti, da se okolina Trsta malo potaknje. (Zast. Brzorad: To i je svrha!) Pravljivo škole za Italiju! Prava onim učiteljima, koji se za talijanske škole zaузimaju, imu se obziri; njih je malo sve dozvoljeno, dočinu su slovenski učitelji odsudjeni sudbeni pravih Paria, i nesmiju se nit maknuti. Nema tomu davno, da se u tršćanskom zastupstvu rodila burna razprava samo za to, jer su dva učitelja podpisala susvim novin brzejav. Protiv njima je odlučeno stroga iztraga, kao proti slavenskim agitatorom (Veselost kod sumišljenika) U toj prilici bijahu i učitelji i svećenici izgredjani i najčešće napadnuti.

Imjavit! Djelite, mu je ponosnjikalo dok je izrazivo, da su izrazim sa sv. Agustinom. Prije svega nok nam neznači gospodin kritičar točno vrlo, iz kojih je srpsko tu „nakazu nakaza“, i nek dokaze strogosti kritike izvornim i uslovu „da neopozivno iznosi dokaze“, knačto nma izazivaju, o misi u staroslavenskom jeziku, koju su imali pomoći pjevati tročedreni na dan sv. Petoljija u premljatačkoj Cittanova, i ob oknosti, da su isti tročedreni misili glagoljski u crkvi sv. Tome u Kopru, knačto smo se mi zavjerili i kako ćemo do- kazati.

Koliko mi znamo i po ubavijestih dobljenih iz Rima, godine 1887. radio se joj jednostavno o tom, da se dade tiskati — u izraknje ugovora sklopjenoga izmodju sv. Stjepana i kneza crnogorske — glagoljski misal, i ta cirilskim pismenima, izključivo za porabu u Crnojgori, kojega uslijed toga nobi mogli rabiti mali svećenici glagoljici, koji po ustanovljenju Benedikta XIV. moraju bezuvjetno rabiti glagoljska pismena, ili košto jo tamo rečeno „jeronska slova“. O kakvoj odluci o tom, što ne imaju razumijevati pod Ilirkom, nije ne ništa bilo, i u obzir ostavilo se je stvar tov obziru u dosadanjem stanju.

Mogao bih reći još štota kritičaru o pitanjima, koja su se u ono doba u Rimu u

Kako sam baš damač čitao u nekoj novini, morulo jo občinsko zastupstvo, gradski magistrat, izjaviti, da je ta cesta razprava bila već temelja, t. j. da je brojčavka bila nevin. (Zast. Vukunika: Ali je bila slovenski napisana, a to je glavno!) — Zast. Brzorad: Državotost je, slovensku brojčavku i podpisati! Bilo bi u istini, gospodo moja, doba, da su školski odnosnici i u Trstu i u okolini provode na temelju prava i zakona i da se ne daju voditi od strančarskog gledišta, koji nije drugo nego da je grad Trst s okolicom talijanska pokrajina, ili ako još nije, da takva bude. (Povlađivanje od sumišljenika.)

(Konac sledi.)

Izvješće

o glavnog skupščini krčke gospodarske zadruge, držanoj u Baški, dne 14. studenoga 1892. (Nastavak.)

IV. točka. — Blagajnik O. Ijudevit Brusić, zamoljen po predsjedniku, procita za dobu od 11. listopada 1891. do 14. studenoga 1892. sledi:

Obracun.

a) Prijah:

1. Ostatuk u blagajni dne 11. listopada 1891. . . . . f. 257.66^{1/2}
2. Članarina za god. 1892. . . . . 116.60
3. Globe, pristojbe i inni dohodci 114.23
4. Zastaraće članarina . . . . . 6.—

Ukupno f. 494.49^{1/2}

b) Razvod:

1. Pisarina . . . . . f. 20.—
2. Dobava knjiga o gospodarstvu 84.56
3. Nagrade i darovi 80.39
4. Za dobavu strojeva 53.26
5. Inni troškovi 99.58
6. Dobava voćaka . . . . . 35.40 f. 373.19

Ostane viška u blagajni . . . f. 121.30^{1/2}

Predsjednik piše, da li tko prijava predloženom obracunu.

Prijava se je za vicedr. Dinko Trnina i tice predlažu, neka se izabere dva pregledača računa za ovaj obracun i za onaj od dojeduce godine, te da na dojeduci glavnog skupščini podnesu izvješće obih obracunih.

Predsjednik nudi, da za ovaj obracun bi bilo suvišno, jer je bio juče izložen, a slaze se sa predlagateljem gleda obracuna za dojednu godinu.

Dr. Fran Vojarić pristaje uz predsjedničko mnenje, a isto tako i pop Nikola Turato.

Stavljen na glasovanje predlog, da se imenuje pregledače za dojeduci obracun.

Prihvata se putko predlog, da se imenuje pregledače za dojeduci obracun.

(Dalje sledi.)

D O P I S I .

Iz Krka, početkom 1893. (Nastavak.)

Na posljedku, u koliko se tiče „Knjizice Algarotti“ i pripojene njoj „čitaonica“ prijavljujemo, da su odnosna pravila bila još god. 1868. prijavljena e. kr. namjestništvu, te posto u propisanom roku nije uzsljedila nikakva zabrana — inaču se smatrati obje ustanove obstoje-

istinu razpravljala, nego završavaju i pozivaju kritičare, da dokaze svoju tvrdnju.

Što na naš zadatak spada potreba nadudjiti o pitanju, koje pokrane i zomlje jo sprije tu „nakazu nakaza“, i nek dokaze strogosti kritike izvornim i uslovu „da neopozivno iznosi dokaze“, knačto nma izazivaju, o misi u staroslavenskom jeziku, koju su imali pomoći pjevati tročedreni na dan sv. Petoljija u premljatačkoj Cittanova, i ob oknosti, da su isti tročedreni misili glagoljski u crkvi sv. Tome u Kopru, knačto smo se mi zavjerili i kako ćemo do- kazati.

U ostalom različito je obeg Ilirika rimskoga, bizantskoga, galiskoga, hrvatskoga, i n. pr. Strabon „zova isto Veneto Iliricu“ i Ferdinand L. piše godine 1549. papi o biskupiji pičanaku, „kako je malena pičanska biskupija u Iliriku naše vlasti“ (Theiner Mon. slav. mer. 802), a Pičan se avojom okolicom je u Istri, kostač bi seokao gospodin kritičar, pravoj, zapadnoj i u vjorinib prirodnih medjaj.

Čudno je kako na svaki način, da se, dočim se hodo Istri, kao nepripadajujo dobožanju Iliriku, nioček pravo porab slavenskog jezika u svetoj liturgiji, navodjaju kao svjedočanstvo sinod učenoga biskupa poračkoga Mazzoleni, koji govorio o svećenicih ilirskog a jeziku latinskog obreda, i da se poziva na sinod Adonija, koji propisao svećenikom, da se drže

dimi i priznatimi takodjer po zakonu od g. 1867., a obnjava djeplatnosti određenoj po e. kr. povjereničtvu, barem neuvjetnom. Dočim se eto tako postupa sa družtvom prosvjetnim i nijednotražnim u politici, da družtvom, u kojem imaju pristup i s njim dosad u skladu živilih Hrvata i Talijana, Česi, Poljaci, Slovenci i Njemci, s druge strane, g. povjerenik Prinzig duo na temelju prava i zakona i da se ne daju voditi od strančarskog gledišta, koji nije drugo nego da je grad Trst s okolicom talijanska pokrajina, ili ako još nije, da takva bude. (Povlađivanje od sumišljenika.)

(Konac sledi.)

U hrvatskom saboru razpravljalo se ovih dana o zakonskoj osnovi o nutarnjem uređenju vrhovnoga i ukidnoga sudišta. Izmedju govornika proti ovoj osnovi iztaknuo se osobito član stranke prava i zastupnik dr. Frank, koji je i u zemaljskoj proračunskoj razpravi sjajno govorio.

Srbija: Kao što se prijatelji mlađe kraljevine vesele izmirenu kraljevih roditelja, tako inači i zlobnih proroka, koji prišavaju razkrilju Milanu tajne osnove, a da to izvede nastojađa da je izmiriti se sa razkriljicom Italijom. Nadamo se, da će Srbijani bratsku kraljevinu očuvati od dalnjih nepogoda.

Crnogora. Protivnici junačke kneževine razrabili su nedavno, da je u njoj buknuo uestanak. To svadja G. Crnogoru na prepri i kavgu između dvih obitelji, kojom prigodom poginuće dvojice crnogorce. Koliko li zlobe i pakosti u protivnika Slavenstva!

Rusija. Veliki knez Nikola vratio se sa svog posjeta u Berlinu, gdje ga dečkaše i gostiše upravo po carsku. Prigodom tog posjeta izmjenio se i car Aleksander i cesar Vilim vlastoručna pisma, u kojih iztiču obiteljsku svezu i prijateljstvo obiju vladajućih kuća.

Englezka. U engleskom parlamentu preložiti će ministarstvo novu zakonsku osnovu, kojom bi se imali urediti nezrati odnose u Irskoj.

Italija. Talijansko ministarstvo imade velikih noprilika u parlamentu radi proučenja u raznih novčanih zavodih. Opozicija zahtjeva, da se ustroji parlamentarni odbor, koji bi pregleđao djelovanje pojedinih zavoda i krijevem studio.

S l o v e n c e m.

Prošli dugi vjek kano pusta šala, Odkad Višnji Tvorac, a pod jednim krovom Šedinju braću u davnoj davnini, A sa svojin svetištinu, božjim blagoslovom. Ljubili se oštad suncu jedue majke, Pazili se milo do dva prava brata, Vežala je sloga mučeničke ruke Patnika Slovence, istarskog Hrvata!

Zamjernim su okom gledali tu slogu Doklačeni svati kano ljute zmije, Zahamali klete pretnje, zahamili liepe rieči Jošte veća ljubav do dva brata guje, Raztužena majka milo ih se smiesi Ša veselin sreem složnu dječen gleda, Njihova joj ljubav blaži gorke rane, Prema ju robstvo mori, težka bije bleda.

Jao, ali sada trđa se je ruka Digla jošte jače, da raztruje braću Odmenikom mudja svakovrste dora, Za bezbožno djelo zlatnu mudja platu...

ringa i tođnoga pisacja. Upravo navodeni mirošni kažu jača oba sinoda, da biša u biskupiji poračkoj svećenika osamovo obreda latinskoga, koji su rabili u liturgiji latinski jezik, nego i onih latinskog obreda, koji su rabili jošik staroslavenski, ilirski ili puški nazvan glagoljaci. Za svećenike objih razreda propisuje se kakovrano misel i ritual rimski, kostač se nerazlikuje od talijanskog jezika (str. 40.)

Kao krunu svemu najznačajniji je ilirski zaključak, koji sini gospodin kritičar: tko može predpostaviti, da bi se, ako jo obetalo u poračkoj biskupiji 19 župa (kažem dovetnost, po prilici polovicu ciele biskupije — dobro je, navesti domo jih po imenu —) izključivo glagoljiskih, takove odušu učinilo ob obredih i kršćanskim nauku... a da se nebri spomenuto ilirsko knjige za onih 19 župa, i da se nebi bar uvjetno navelo, koju bi moral i njihova izdanja u za da budu propisana? Mjesto toga, i oni ilirski a gospodin kritičar, i oni ilirski a gospodin kritičar imaju se prilagoditi rimskom ritualu!

Što je točno si rekla — kličemo se sv. Agustinom — o nesratičnoj lukavosti? Toli li ostavlja svjetlost pobožnosti, i utaplja s u dubinu površljivosti, da to roknost?

Nok oproati gospodin kritičar, takav način pisanja je obi znak ili naznana ili ogromne zlebo i protazi sve medje logi- (Dalje sledi.)

Naslo so je nešto, nešto slabe djece, što je dan sluhu tone krijom' glasi: Što slobodi ide, da grobiste kopa, Da grobiste kopa vlastitom spasu. Oj Slovenci, braci, pogledajte majku, Suzne su joj oči, a krvave ruke, Nemila su ju sudbe nemilo propala, Izdiše nam tužnu, a uz gorku muke — Pogledajte majku — podajte nam desne, Dignimo ju složno, dignimo s razpela, Složimo se samo, ljubimo se bratski, Da uskrsne majka slobodna i cieka!

R. Katalinić-Jarotov.

Kranina i Jurina

Jur. Voro ići je žil, da je naš tijor Martin nici dan pustia ubiti svoga staroga konja.

Fr. Ni bia za niš, tor su ga sami Rovinjci poslali doma iz torna.

Jur. Ma on ga je mogra držati do dana kad budemo činili podešata; kako lipi bržalo i dobiu koradolu bi bili pojili oni, ki bi se skupiti oni dan poji, "rampe", bi bia i njemu če to vega.

Fr. On je dobro poneš, Forši bi bin i on sam mogu dobiti kakov „bokun“.

Različite viesti.

† Josip Marn. Dne 27. pr. mjeseca preminuo je u Ljubljani jedan od nastarijih slovenskih profesora i živućih književnika. Počinjak je učitelj slovenskoga jezika i vjeronaučitelj i učitelj slovenskoga jezika u gimnaziji u Ljubljani. Od god. 1857. bivaše član predsjednikom „Matica Slovenske“, za koju se je mnogo brinuo i koju je obogatijao svojim književničkim radnjama. Bijaše počastni kanonik stolnoga kaptola, ljubljanskoga, nizu veoma obljubljen od smrđadjanja, drugova i dječaka.

Znači, da će si Hrvati i Slovenci jedino u hrvatskoj slogi i zajednici obvezediti narodni običaj, zagovarano je vaza i hrvati i slogan između jednokrve braće. Vjećui mu bio poček!

Savvateljstvo životno - osiguravaajućeg odjelja kod generalnog zastupstva banke „Slaviju“ u Ljubljani preuzeo je poznati članove banke i rođoboj g. Vatroslav Holz. Čestitamo srdačno prijatelju i zavodu!

K gorovu zastupniku prof. Spinčiću. Glasilo veliko konservativne stranke carinskega vjeda bečki „Vaterland“ popraćaje zahvalu gorovu našeg dnevnog zastupnika u svom izravu od 29. janara 1893. jutarnje izdaje br. 29 kako slijedi:

Iznenadu gorova zaslužiće razlaganje zaštitnika Spinčića veću pozornost. Taj zastupnik je, kako je poznato, izstupio iz konservativnog kluba, on daleko ne spada u klub konservativne stranke. Savsini tih moramo pripoznati, što je u gorovu istinita i dobra. Njegova razloženja o školskom pitiju u Slavju u Istri i Trstu nisu gole fraze, nego sve je puduproto sa brojkama i činjenicama tako, da moraju u svakom nepristranom učeniku utisak, da je spomenuto slovensko pučanstvo napram Italijancima u istini na nerjerujtanju zanemarivo, i da je posve nedokucivo, kako je mogla vlasta ostati tako dugi vremena te vajipuce nepravde. Osobito nepram tršćanskom magistratu morala jejur davno vlasta omijeti, da se zakon postoste. Tu nesuvišniko tim korakom dalje, toliko manje, jerbo Talijani nikako nezauzimaju tu prokonzernu protekuju, koju do suda uživaju.

Lepše svjedoče nemožu dobiti nuž zastupnik, nego li je ova toli uvaženoga lista i glosna konservativne austrijske stranke, te istimenoga kluba — onoga kluba, iz kojeg je zastupnik Spinčić prošle godine izstupio — Sto i sam „Vaterland“ naglašuje, ali mu ipak nemožu, da neizjavljuju poljulu i priznanje.

Slavenski jezik u liturgiji u Istri. Evo i trećeg broja, u kojem priobjećujemo i podlistku članak pod tim naslovom. K oponu, što danas priobjećujemo, samo jednu posve kratku opazku, no radi kritikara, koji je, bez sumnje budi rečeno, ili pruža neznačiva ili skriveni zlobnik, nego obzirom

na papa Siksta V. i sv. Rotu. Voleuđeni gospodin pjevec dlanika razkrinkac je kritičara, i pokazao njegovu golotinju, kako drugud tako i ovđu gdje govori, da istra nije spadala k Iliriku. Za stvar porabe slavenskoga jezika dosta je odgovoriti mu, da je odnosna povlastica podložena, no pokrajini kojoj nego narodu, i da k tomu narodu spadaju i Hrvati zajedno sa Slovencima Istre. Nego i gledo pitanja, da li je sv. Rotu u odnosnoj odluci, koja no radi o povlastici porabe slavenskoga jezika u crkvama, pod Ilirikom razumjelova i Istru, može se biti posve ne dijeti, ako se uzme u obzir spomenuti semljovid iz one dobe, na kojem se nalazi u medjavi pokrajina ilirskeh tukodjor Istre. K tomu nevalja nikad zaboraviti, da su inorodni ciolekupni državu Hrvatsku nazivali razno doba raznim imenom, među ostalimi i Sklavonija, Slavonija, rječ, koja u obliku „Savonija“ u ustijuu Latince Istre sišla do pred samu njihova vrata i dan danas.

Veliči ples „Delalskega podpornega društva“ u Trstu biti će u subotu dne 4. t. m. najvećem kazalištu grada Trstu, u Politeama Rossetti*. Nadamo se, da će naši rodoljubi i materijalno poduprići našu uvažniju u Trstu stališ — naše radnike.

Iz Pule piše nam 81. janara. Evo Vam, gospodine ureduće, par posve kratkih vesti iz ovada.

Naša Čitaonica lepo napredjuje odkad se joj emisija u novu Skrinočinu palatu blizu Portarute. Broj članova narasao je prilično. Nedavno smo poslio vite godina opet imali jednu predstavu, koja je svim prisutnima ostala u najlepšoj ispunjenosti. Goopoda dilatanti vršili su svaki svoju na občinito zadovoljstvo, a upravo veseljom moramo pozdraviti gospojico Grusović i Lahovu i gospoju R., koja su svoj posvo dobro igrale. Predstavljalju se joj vesala igra „Svoji k svojim“.

Prije predstave označio je dan gosp. Sabić vrlo egodnim rješiši pomoć tukova vrati zabava, a onda jo gospojica Jurkovićeva doklamsirala. Proradovidevu pjesmu „Radu o jeziku“. Takova deklamacije doista nismo brzo čuli, i nadamo se, da će to gospodjica, kav i dilatantion nastaviti toj put, kojim su počela idu.

Dne 28. o. mj. bio je u kazalištu Politeama Ciscutti veliki ples Čitaonice. To je od nekoliko godina tako redko jedini izkaz svih Slavena stanjućih u Puli.

Ples jo izpao na občinito zadovoljstvo; igranjem ušegra „kola“ uzhitio je sve, i onih 16 parova moralio ga je na občiniti zahtjev odmah optovjeti. K plesu je došao po običaju i o. kr. kotarski poglavar, sada vitez Rossetti-Sondor, ko je na občinu tihom zgodom pozdrav, odgovorio takodjer u hrvatskom jeziku.

Pojava o mnogočini svetu možoto dobiti od tege, ako Vam rođem, da je od loža i ulaznice unišlo kako čujem preko 600 forinti.

Naša „Istarska Posuđiljica“ također napredjuje hvala Bogu nad očekivanjem. Do mala, čujem, oglašiti ū svoj račun o djelovanju prošle godine. Mogu Vas uvjeriti, da jo čitavi preokret nastao u naših ljudi odakd obostoji ta kreditna zadrga, jer sada i naš čovjek znade kamo mu se jo utoci u potrebi. Dakako da svih do sada nije bilo moguće zadovoljiti, ali ja hij znudem mnogo, koji su znamentoj olakšali svoja bremena odakd obostoji posuđiljica.

Da nije njo, nobi občina u Poli bila možda nikad mislila na to, da u ustroji občinsku štodianicu. Ali sada su se i oni na tu, pak su ju ovih daga moglo čitati silno veliko oglaso, kao plakate, koliko samo talijansko, da od 1. febrara stupi u život „caso di risparmio comunale“. Vidit ćemo što će biti, no u oglasu jo više govora o tom kako će primati, nego o tom kako će dozvati novce. Mnogo je također vremena uzeza za povratak novca, koji se daje na štednju.

Inač u našem gradiju nijo osobitih novosti, nego što od zadnjog snježnog imanju i ovihi blata po ulicah tako da se i sama talijanska novina „Eco di Pola“ od prošle subote poruživa onim, koji imaju dužnost paziti, da bude više čistoće po ulicah grada „Pula“.

Iz Pazina koncem janara. Kao što svuda, zavladala joj je ovđe početkom nove godine streha i ljuta zima, stdon, snieg i led. Ljudi preriđu, da će biti dobro ljeti, kad je stroga zima. Vidit će, tko bude živ.

Dne 8. janara premijuo je u Golgoricu Karlo Dofranco a sli, bivaš najprije o. kr. sudbeni činovnik kašnije tajnik zemaljskoga odbora u Porodu. God. 1889. došao je stanovat u Pazin, a pred par godina povukao se jo u Golgoricu, avio rodno mjesto, kaže se, da je jož za života izrazio želju, da se ga sahrani uz grob njegova sina na geloski groblju.

Njegova obitelj obratila se joj občinskoga župana u Golgoricu za dozvolu, da se grob iskopa niz grob, gdje je još jedan pokojnikov sin. Občinski župan, razgledav mjesto i vidiv, da nobi naumljeni grob imao propisani metar prostora od drugih grobova, da bi se dozvano i jednoga, jedra pred 8 godine zakapanoga lješa (kaselo), niza na avu ruku mogao dozvati, da su tamo kopa grob, pošto bi to bilo proti postojećim zdravstvenim propisom, koji vriedo za zakapanje mrtvaca.

Uslad tega ojekio se jo obratio na o. kr. kotarskoga kapotana u Pazinu a ovaj je pisao občinskemu županu u Golgoricu, neka napravi zapisku gledo groba. Občinski župan priobio je onda pismeno obitelji razlog, radi kojih nemože dati dozvolu.

Unatoč tomu piše poročka „L'Istra“, da je žemaljski odbornik dr. Cleve u dnu pod svoju odgovornost izkopal grob na mjestu, koje neodgovara propisom, i da je Deffranceschi onđu i sahranjen.

Pošto je dasko dr. Cleve samovoljno i proti postojećim propisom postupao, to poročni list evalujuo cijelu kriviju na golgoričkoga župana, kao da jeovo to činio iz mržnje proti Talijanom! Čudni li su evatovi naši suzavljaci latinske krv! Kad se občinski župan strogim drži postojecih propisa, a to po volji Talijanom, nije, tada se izvrada i opisuje kao narodna mrenja! Propisi i zakoni neviđeno samo za Hrvata nego i za Talijane. Ako je obitelji htjela, da se pokojnik sahrani u grob u njegovu mružu, da se občini skupi stotina občinaca latinske krv! Kad je vise od osamdeset djece, pa se ipak nitko skrbi za drugu učiteljsku silu. Mošđenici i Borsać, mjesto, koja leži u našoj občini, neizviju možda proko tri godine i učilište nego stiže? Što pravi zakon za talijanske škole iznimku? Preporučamo občinskom zastupstvu, da se za stvar uzme, jer u Lovranu nije potrebna absolutno ne — talijanska škola.

A što rado Poljane? Živio zakon! Rodoju b. Iz Gorice piše nam prijatelj, 24 pr. m. Težko mi je, g. uređivač, da novina, ali kod se ih dodopam, naužijem se ih dobita, tor nastojiš tada, da dogadjaju il novosti, što mi se najdublje u srcu urinu, i drugom, bilo uzmene ili pismeno sačuvam. Za danas izabrao sam si Vaš volećionjeni list, da bude diritelj utisak, što mi ostaće u pameti čitaju našo novino zadnjih petnaest dana. Košulja jo bliža nego li gađe, kazu mnoge poslovica, koju su i ja držati onoga, što nam je srujnujibljo.

Naša zaslužna „Soban“ donosi u dvih poslednjih brojevih uvodna članku pod naslovom „Sam i sam krv“*, kojim nastojiš dokazati, da smo si sami krvi što se neprovadja. Što pravi zakon za talijanske škole iznimku? Preporučamo občinskom zastupstvu, da se počne da se učilištu u javnom životu. U tih članci imade mnogo lepih i temoljnih prijave i dokaza, ali je žaliti što se tamo pušta u vidi zakon, dinavničtvu, zastupniku itd. A svujulu svu kriviju na občine, državu i pojedinca, koji bi imali zahtjevati, da se počekaju i dokazuju, da je pokojnik preminuo. Toga pak, koliko se čuje, nije učinio. Kao žemaljski odbornik nebi smio za ovakva stvari zaboraviti, jer kao zadnjiskom odborniku prva mu je dužnost bititi, da se nekraj djełokrug občinskih glavarstava. Istočnobo srdo se prividno u istom listu, što nije pazinaka občina dila zastupana kod svodanoga sprovida, jer da je pokojnik bio zadnjasti gradjanin Pazina, a drugo strano dobro znadi, da nije občina niti mogla biti zastupana, pošto nije nitko občini jario, da je pokojnik preminuo.

U poslednjem broju cijenjenoga ovoga članka čitamo, da je državna oblast početkom ove godine postavila dve pregrado (strango) na državnoj cesti pred gradom Pazinom.

Jednu takvu ustrojila je i u občini Cervarjije. Ova pregrada temelje se na državnom zakonom 26. augusta 1891 broj 140, koji je stupio u život dne 1. janara 1893. Cestovnina, koja se pobire, služi za uzdržavanje ceste. Polag ovoga zakona očujanju se svu plaćati cestarine. Oslabodjeni su običajni stanovnici kod idu blagom i vozovima u svoga posjeda i natrag. Oslabodjeni su oni koji idu u mlini, da za svoju potrebu ometaju žito ili orujušju skunko. Nu svu ovi imaju se izkazati certifikatom občinskoga glavarstva. Time rastu neprosten poslovni občina, koja će napokon morat sve poslove obavljati.

Svakak je bilo želiti, da je državna oblast obavjstila občinsku oblast, da kani ustrojiti pregrada, da se tako može na drugu podučiti puk, jer ovako, kada su se pregrada otvorile bez znanja občinske oblasti, narod bacao kriviju na ovoga ili onoga, što se nobi bilo agdil, da se jo občinska oblast obavjstila.

Iz Tržiša, mjesto občine Pazin, doznamo, da je tamo dne 10. proslaglo anglo premijuno Ivan Brajković, član občinskoga zastupstva i občinski svjedok. Pokojnik bio je vojne razvojnik, koji je bio zauzet za dobrobit občine i mjesto.

Nesvidljivo nam su tukodjor ni ono razglabljeno, da je puštanstvo idu na ruku zastupnikom tim, da ono traži svojo pravo zakonom zajmđeno, u javnih uređaj. Ja vjerim, da su taj prvi zvani zastupnik vratiš svoju dužnost, jer ih za to narod bira; iako nebi trobal zastupnika. Dakako, da ih moraju u tom i birati podupirati. Zastupnik je svakako laglo izpoluveni, da se zakon vrši nego li nam običnim ljudem. Vrido li to u obči za zastupnika, valja tim više za ono, koji podupira vlasti i koji sjedi u klubovih vlasti sklonih prijaznima.

Kriši smo si dakako mnogo namu što smo svuda zapostavljeni, ali kad bi se zakon a ravnopravnost vršio, kako se vrše svi drugi zakoni, kad bi činovnici i zastupnici naroda valjano svoju zadnuh shvatili i svjetlosti svoje dužnosti obavljati, prestalo bi naša tužljstvo i jadnikvko.

(Dodatak: Proštivali smo i mi pažljivo spomenuto članke našu vrlo dragocjenu iz Gorice, te bismo jo vedim dijelom i podpisati, ali nam je velo žao, što se je ono sl. uređivošću u zadnjem članku u „Dodataku“ neumjeto i nerazložno apotaklo o svu svjetlosti tržašanske Slavone, koju poružljivo nazivaju, da su radi kalci kod đaša vina i medju četvrtimi zidovi. Rokosmo sve svjetlosti tržašanske Slavone, a to punim pravom,

jer ga neime 'svetina i zgodjana, koji se slagao sa čepitljanjem nekih člana i vratiljem nekih zastupnika. Trdanički "radikalci" pokazali su svoj radikalizam dočte i djelom, što su se mogla i gorička gorička gospoda boravše u Tratu osvjeđati, da ti naši "radikalci" nisu primili ništa kane primati lekciju bilo od koga, to bi morali znati i oni, koji nijm prisluju nepošteno naslov "radikalaca kod vina". (Izostalo nam je ovo iz zadnjeg broja radi preoblin građiva. Op. ur.)

Istarska posuđilnica u Puli imala je u upravnoj godini 1892. ukupnog prometa 154.014,70 forintih. Dala je 63.806,93% forintnih zajmova i primila 14.287,48 forintnih povraćenih zajmova. Štedioničkih uložaka primila je 37.732,74, a povratila 14.851,17 forintih. Na svršetku godine 1892. imala je 429 zadrugara, koji su uplatili ukupno 600 zadržućih dijelova po 10 for. Čistog dobitka imala je u upravnoj godini 1892. forintih 650,89.

Istarska posuđilnica u Puli daje zajmove na 6 1/4% interesa, a to same zadrugarama novac na stđenju prima od svakoga, te plaća 4 1/4% interesa.

Na drugom mjestu donošamo poziv k glavoj skupštini istarske posuđilnice sa sjelom u Puli.

Koncert s plesom priređuje hrv. sveučilišno društvo "Zastava" u Zagrobu u prostorijama "Hrv. Domu" uz sudjelovanje svog pjevačkog i tamburaškog sabora i podpune vojničke glasbe domaćeg pučkovanja br. 53, na dan 8. veljače 1893. — Ulažnici dobivaju se samo uz ovu pozivnicu na dan 8. veljače u svratištu "ak Caru Austrijskomu" i na večer kod blagajne. — Ulanina za osobu 1 for., za obitelj 2 for. 50 nđ., predbrojeno sjedalo na galeriji 1 for. 20 nđ. — Početak točno u 8 sati na večer.

Našim gospodarom i vinogradarom u Istri, koji nisu prodali jošto svoje vino, preporučamo, da se obrate na gosp. L. B. Pečara, a, trgovac u Belovaru (Hrvatska), koji nam javlja, da je pripravan uz potvrdnu cenu svaki sadržaj vina kupiti.

Molimo prijatelje naši i puka, gosp. svećeniku, uditojlo id. da budu u tom poslu na ruku našim knutovom, koji jedva dočekaju, da uz poštenu cenu razprodaju ono, što su tolikim troškom i velikom mukom priradili. Na g. Pečara valja se obratiti pismeno. Preporučamo pako svakomu, da samo dobro i nek. kvareno vino salje, jer bi mogao jedan bezdušnik pokvariti posao stotini drugih. (Vidi oglas.)

Lutrijski brojevi

	Dne 28. januara
Beč	57 67 27 40 46
Grac	34 70 32 84 46
	Dne 1. febrara
Brno	19 24 49 48 79
Budapest	20 86 21 22 58

Listnica uredništva.

V. & L. Š. I. M. Hvala na vlastih ublijženju f. 5 na Vaš račun; rano se tokar liči, do polovice reljefa mora posvo zacielišti, inace — Da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

Voleo g. J. K. Ublijžili smo za g. 1891. Živilj!

Uplatili su nadolje za "N. S. I." gg.: M. M. Kornić f. 4,50, isti za oglas f. 4; Bratalo društvo av. Ivan f. 1; gr. nogl. Karlovac f. 5; J. A. Močenović f. 4; Čitaonica Kupari f. 5; D. B. Čarolje (oglas) f. 2; B. P. Baderna f. 1; D. J. Buzet f. 10; Čitaonica Lošinj f. 2,50; V. dr. D. Krk f. 6; V. dr. M. Trat f. 5; Čitaonica Belovar f. 2,50; K. B. Novaković f. 6; Čitaonica Ogulin f. 2,50; Čitaonica Velika Gorica f. 2,50; P. L. Križevci 50 nđ.; M. P. Vabriga f. 1; K. T. Boros f. 2,50; Čitaonica Ljubljana f. 5; V. dr. N. Sonj f. 2,50; Čitaonica Sonj f. 1,50; B. J. Šimšić f. 2; Čitaonica Pakrac f. 1; carinsko vlasto Buč f. 1,50; M. I. Žminj f. 2; K. B. I. Žmij f. 2. (Slijedi).

Izvanredna novost!

Elektro-bljesk-čudovita svjetiljka. Najbolja, najcjenija i najtrajnija svjetiljka u novijeg doba! Svetlo mirno, poput električnog sijajnja! Poraču petroleja vrlo malena. Sve neprileg dragih svjetiljaka izključeno su kod ove. — Cena tih vrlo praktičnih svjetiljki, posve iz nikelnih, sa emaliranim zvonom, okruglim stjenjem i sa škutonom for. 3. Vrlo praktične višeće svjetiljke istog sustava for. 2,90. Čudovite svjetiljke za zidove for. 3,25. Najbolji svjetiljci ovim svjetiljkama jest mnogočetna naručba na sve strane svijeta. — Raznijeli je poštanskim posudem uz jamstvo srodišnje skladiste M. Rundbakin Beč, II., Glacken-gasse 2. 8—1

Izdavač i odgovorni urednik Mate Mandić.

Istarska posuđilnica u Puli

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na drugu redovitu skupštinu, koja će biti u nedjelju dne 19. febra 1893 u 10 sati prije podne u velikoj dvorani "Čitaonice" u Puli (kula Skracinova blizu Portaurate).

RAZPORED:

- Izvješće i obraćuni za upravnu godinu 1892.
- Izvješće nadzornoga odbora.*
- Odluka o uporabi čistog dobitka, i o pristupnini za nove zadrugare.
- Izbor starčinstva, nadzornog odbora i društvenoga suda za vreme do treće redovite skupštine.

5. Što koji predloži.

Opaska. Na skupštini treba da je zastupan barem deseti dio svih zadružnih delova. Svaki zadrugor može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini.

Pula, 1. febra 1893.

* Od nadzornoga odbora odobreni obraćuni za godinu 1892 izloženi su na ogled zadrugarama u društvenoj pisarni.

Fran Epron

ulica Arcata.

Slikar znakova, svake vrsti grobova, dekoracija umjetničkih, slikanih stakala, drena, mramora i prozirnih slika. 34—52

Nic več kašlja!

Balzamski petorski prak-oxdravi svaki kašalj, plućni i brončani kater a dobjije se u odlikovanj lječarni

PRAXMARER (telefon 207), "Ai due Mori" TRST: Piazza grande, 86—52

Poštarsko pošiljko odprema se odmah uz 55 nđ.

ili toliko listovnih maraka. Pozor pred pravaranjem.

Drogerija

Augusta Rizzoli-a ulica Malcanton br. 13 u TRSTU

skladišće svjeća, voščanih, ljekovitog ulja, mineralnih voda, raznih ornala, boja i kistova, sapuna mirisavih i za pranje. 34—52

Bogat izbor

počuta od kanuška i kovnih, jednostavnih i umjetničkih početa za vređe, razni urezivalni, kovni tabljen za stanove, klise, tvorila, volumni početa za ozračivanje pošiljaka, monograma, crnila nožničevog za pečato itd. za najniže cene. — Prodavati i agenci dobiju dobar popust. U pokrajini idu pošiljke uz pouzdanu.

G. BATTARA i dr.

TRST 35—52

ulica sv. Katarine br. 3.

Tvorica pečata i sličnih predmeta.

Jedino društvo plaća

Petar Levichnik i dr.

Osebiti oružljiti radnici commentom postignut u tom do sada svuda najbolji uspjeh, o čemu pojednostavljeno moguće uvede dobro za izvedeno razno suravno stvaranje, kamenica za bašto itd. Itd. Izveduju commentiranje zidova, izvane to iznutra jamč je za popromotivat; nadalo bilo kako shodišće u omotu Porta in danda na kamenicom bilo koje boje i mramora, obavljaju lastenje shodova te ostvarivanje vlagu i smrdu. Izvršuju svaki popravak us lako obuhvatu cijene. Radnje obavljaju nevjerojatno brzim i preciznim, Dalmaciji, Istri itd. Za naručbe dosta je naplati dopisnicu.

Stvaka radnja je zajamčena.

U nadi, da ćemo biti radnjama počašćeni kano do sada, blještivo se seštovanjem

Društvo plaća

PETAR LEVICHNIK i dr.

Ulica Madonačina br. 21, I. kat., 52—54 vrata 11.

Odlikovana zlato medaljo: Bruxelles 1892

Najbolje sredstvo za

želodec

kakvo prepravljava

Gabrijel Piccoli,

lekar, "pri angenu"

v Ljubljani na dunajskim

cesti.

Cena i stekli 15 novcev

Izdelovalci raznijeli to (in)

tu u zaboljivih po 12 nđ.

klonici u vod. Zabojnik z 1

stokli stano gđu. 1.30; a 2

gđu. 2.60; a 20 gđu. 8.84; a 44 gđu. 4.24; 55 stokli

težo u volju gđu. 5.20; 1

stokli gđu. 10.30. Postolno plaća vodno mirobiti

Dobiva se v lekarnah v Trstu, na Priborskom, v letri in Dalmaciji.

Drogerija

Arturo Fazzini u Trstu

Ulica Stadion 22. — Telefon 519.

Volik izbor mineralnih voda, samoljenih boja na vodu, najfinija vrsta; crvena, žuta, zeleni, vilenjivo i crna po 25 nđ. kolo. Olovno bjelilo po 32 nđ. kilo; tijatino bjelilo najfinije po 40 nđ. kolo. Osim toga volik izbor boja na vodu i kistova svaka vrsti za članove, s kojima nije moguće konkurišati.

Skladišće ginevitog pokrepitelja od Kwizido (Kronenburger Vlohuhrpulver) za životinje. Izbor mirisova, boja i lječenja za skadišće sumpura i modre galice za parabu kod traja. Narušitljivo daju se brozplatna poraba telefona. 32—52

U radionicici kleparu

GIUSTO BIASUTTI

opuštenočetnog graditelja vodou u željanju očivih Via Baricella vecicla Trst broj 10 gradili dijalo kupuju u posudbi, na stolicu ili bez

pred iz skina čvrsto gradjeno, to izvadju i druge radnje kleparu uz najniže cene. Istečeni konzervi se gratis. 34—52

Naše

vinogradare i gospodare

u Istri

upozorjuje podpisani,

da je pripravan kupiti vina

bilo kojeg vrsti i količine,

ako je zdravo, nepokvareno i ne previsoke cene.

Ponudbe prima:

J. B. Pećar,

Belovar (Hrvatska.)

4—1

EPILEPSIJA

(BOLJAST)

ozdravljiva brez povrhute, tisuci morejo dokazati ta neštveni uspeh znausva.

Natančna poročila z povratno mario je poslati:

"OFFICE SANTAS: PARIS

30. Faubourg Montmartre

Tiskara Dolenc.